

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ

СКОРОТЕЧА.

(Courier.)

Число 35.

Неделя, 8. Новембра 1842.

Год. I.

Mit ganzem Herzen sich anzuschließen an's theuere Vaterland, auf die höchste National-Angelegenheiten, auf die Erziehung unablässig sein Augenmerk zu richten, hat sich wohl nie so stark, als in unsren Tagen ausgesprochen

Seine k. k. Hoheit, Erzherzog Johann.

ОБЯВЛЕНИЕ.

Живымъ родолюбивы Србала жертвама, као правымъ свогъ бытія изворомъ, подпомаганъ излазио є

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ СКОРОТЕЧА,

благородномъ свомъ опредѣлѣнію, колико є могуће было, одговараюћи. Одъ многобройны прилога, кое су намъ ревностни списатељи, као наймиле цвѣће слати усрдствовали, учредничество є оно бирало, што бы милу публику Србску поучавало, забавляло и увеселявало, рѣчю: што бы Србскомъ вкусу и садашњимъ времена духу одговорало. Осимъ найдвијегъ парижкогъ и бечкогъ ношива, саобщавали смо, и саобщавати ћемо и мило наше и ародно ношиво, а и друге знамениты мужева образе. Но при свемъ томъ искрено признаемо, да нити красной намѣри нашой, пити праведномъ родолюбивы читателя очекиваню у пуной мѣри саответствовати нисмо у стану были. Ерь, као што є свакоме познато, свакій є почетакъ, а особито књижества Србскогъ, кое се текъ садъ изъ колевке дизати, и у поредакъ доводити починѣ, одвећь тежакъ. Ћо съ друге стране колико сердечно желимо, толико питамо се иадеждомъ, да ћемо поредъ неусиногъ нашегъ труда многе препоне съ пута уклонити моћи. А да бы ову за свакогъ Србина користиу намѣру у дѣло лакше привести могли, то ништа намъ друго недостае, него озбыльска воля, богато и једнодушно подпомаганъ родолюбивы Србала; ерь тимъ само начиномъ књижество цвѣта и желаеме плодс доноси. Зато да бы и мы бреме то лакше спосили, и да бы Пештанско-будимскій Скоротеча свомъ опредѣлѣнію у пуной мѣри одговарао; да бы се просвѣщтеніе и изображеніе србскогъ рода на вышій степенъ довести, и предъ ученомъ Европомъ лице свое указати мо-

глао: то умолявао се сви, кои желе не само словомъ него и дѣломъ Србљи быти, и коима дубоко на срцу лежи напредованъ Србске литературе — да се на Пештанско-будимскогъ Скоротечу за будућу 1843 годину пренумерирати благоусрдствую, — тимъ више што мы половину чистогъ прихода жертвуемо весма слабоме фонду наши народны школа Србски!

Славнији народе Србски! Школе су ћлючъ народногъ просвѣштенија, дакле и благостояња. Но ове постојати немогу безъ довольна фонда. Фондъ дакле вала умножавати. Пештанско будимскій Скоротеч а средство є, коимъ се наилакше фондъ наши народны школа подпомоћи и умножити може. Има ли онъ знаменито число пренумеранта, — ето да се сваке године фондъ школскій знатно умножи безъ да бы то ткогодъ и осѣтio. Опай, кои се на Пештанско-будимскогъ Скоротечу пренумерира, двогубу користь народу чини, прво и найглавније што умножава фондъ школскій, а друго што тимъ истимъ и книжевство подиже и јзыкъ изображава. Надамо се дакле, да ће се на овай родолюбивый позивъ нашъ родолюбиви и ревностни Србљи родолюбиво одазвати!

Условія Пренумераціе. — Пештанско-Будимскій Скоротеч излази двапутъ у седмици, свакогъ Четвртка и Недеља, једнпутъ на по табака съ образомъ пошива, а другији путъ на читавомъ табаку. Пренумерирати се може на свакој ц. кр. пошти, и у експедицији Пештанско-будимскогъ Скоротече (Bastei-Gasse Nr. 349). Џена је за Пештанце 4 фр. и 36 кр. ср. за остале на страни съ кувер томъ по пошти 5 фр. ср. Ако намъ срећа послужи, да знатно число пренумеранта добијемо, то ћемо џену спустити.

 ГГ. (п. и.) Пренумеранти из ћији кр. наследни држава, нека изволе предлатити на пошти, преко кое желе листове наше добијати, иначе не могу јимъ се ови слати.

 Тко бы желio ствари за купованъ, продаванъ, или предмете гњижевене, трговине и рукодѣлја публики обзнати, такова објављења ће се у Скоротечи за 3 кр. ср. одъ линеје примати.

Издаватељ.

Дѣвойка
од В. Живковића.

Украј луга зеленога,
Бѣло се висок двор,
Туд студена вода текла
И тавани нико бор.

Уравила дѣвойчица
Да залине витак сад,

Није полази из далека
На вранчићу имак јлад.

Оборила очи доле
Чим спасила драгог свог,
Он јо люби и милуј,
И нариче помоз Бог!

„Айд невѣро!“ шапну дѣва
Невесело и кроз плач,
„Не ласкай ми, већ забоди
У груде ми оштар маћ.“

„Ово срце зате куца,
Зашт' га вараши срамно сад,
„Мѣсто сласти и любави
Ти мн пити даеш яд.“

Ге милуй ме, не люби ме,
Полюбац є лажљив твой,
Не грли ме, єр ладній
Неће бити ни гроб мой.“

„Пусти су ми млади данци,
Црн є мени бѣли свѣт,
Нит мн цватае руже майске,
Всѣ пелена горак цвѣт.“

„Гдѣ су они златни часи,
Гдѣ любави ниче рай?
Ти си звѣрски учинио,
Радостима моим край!“

„Ид' невѣро, куд исита
Разблуде те мами страст,
Иди онай, гдѣ извире
Среће твоје райска сласт!“

„Я ћу овдѣ усамљена
Одкукати кон дан,
Док живота уцкилѣна
Не мине ме варљив сав!“

„А када се вѣчно смириш —
Мой ће мија бити прѣх,
Бр сам вѣрно ја любила,
Изданула вѣрна ах!“

„Ал є правде будно око,
Више звѣзда жив є Бог,
Невѣринче, я те купем!
Од поступка држви свог!“

То изрекла јајићи,
И улази у свой дом:
До помачког срца прорде
Дѣвоячке клетве гром.

Погазити любав чисту,
Пронграти дѣве чест,
Разкинути сладку свезу,
Грѣх до Бога велик єст!

Разкажаје млад невѣрник
Нож потрже нагло свой,

Прободесе — сав сгрозисе —
И мртви га осу зной!

Он издану! Под бором му
Изкопала дѣва гроб,
И на плочи написала:
„Ту любави труне роб!“

На том пустом драгог гробу
Кукала є кон дан,
Док є вѣрну тихо ние
Обузeo вѣчни сан!

У Панчеву Окт. 1842.

СЛАВА И ХРАБРОСТЬ ПРЕСВѢТЛОГЪ

Дома Аустрийскогъ приликомъ кре-
стоносногъ похода.

отъ Петра Римскогъ Пароха Св. Андрейскогъ

До Ісліа Цезара сви Владѣтели Рим-
скіи называлисе Вождовма или Войво-
дама. Іслібъ є первый себи тїтлъ
Цезара дао, а после иѣга владїоцијій Ок-
тавіанъ 30. лѣта пре Хр. Р. додао си и
тїтлъ Августъ; и такш сви после иѣга
бывши Началницы постадоше Цезари
и Августи. Цезарь значи, што мы Ср-
бли кажемо Цесарь или Царь, а Нѣмцы
Каifer. Августъ значи светый или по-
хвале достойный. Приликомъ раздѣленія
Римскогъ царства на восточно и запа-
дно, кое се 395 по Р. Хр. при Царю О-
норію и иѣговимъ сыновма Аркадио и О-
норію спѣчило, задерже себи оба владѣте-
ли име Цесара, Аркадије на Востокѣ, у Кон-
стантінополје, а Онориј на Западу у Риму.
Восточни Цесари до паденія ныјовогъ
Царства при Константінѣ Палеологѣ 1453
спѣчившегъ се задерже тїтлъ Цесара: а
и Тѣрчинъ побѣдивши задержи тѣ
тїтлъ восточны Цесара за себе и до-
дањање. — На западу є послѣднии Це-
сарь био Ромиље Августъ 476. л.
по Хр. Р. При овога владїоцијо пропадне
западно Римско Царство, а съ нимъ
и тїтла Царска и Августска, и раздѣли-
се на мањ провинције и державе. И тако

отъ 476 л. до 800 на западъ ни єдногъ Владѣтеляне было, кой бы себетігъломъ Цесара назвао, быо.

Текъ поменътогъ 800 лѣта 25 Децемвриа бѣде Великій Кароль, краль Франконійскій отъ Папе Льва III. у Римѣ у церкви Св. Ап. Петра за Римскогъ Цесара проглашенъ, скѣпоцѣнномъ крѣномъувѣнчанъ и въссономъ *) (пѣрпѣрномъ) одеждомъ загорнѣтъ До мало лѣта бѣде истый Карль за Нѣмецкогъ Цара изобрать, и такш по нѣмъ сви дрѣгій Нѣмецкій Цесари бѣдѣ Римскимъ Царевма именованіи. Авгрийскій въ Пресвѣтлый Дворъ као свію Нѣмецки Цесара постепенный и правомъ лініомъ текущій наслѣдникъ, истѣ тѣ Римскогъ Цесара тїтѣлѣ до 1804 л. употреблявао въ. Онда збогъ нѣки політічны узрока то остави и прогласисе Імператоромъ Австрійскимъ. Слѣдователно сва велика славна и прѣхрабра дѣла Нѣмецко-Римски Цесара въ многострѣчномъ славніи дѣла Австрійскогъ Двора вѣнцѣ, достойно и праведно причислитисе могъ.

Крестоносный первый походъ, коа, на кратки рећи, наимѣреніе бяше радъ Іерусалимъ и дрѣга свага мѣста у Палестини находећасе отъ Аравляна освободитъ, слѣдју се 1096 г. на подушненѣ Папе Урбана II. Урбанъ въ дао 1095 у Францѣскомъ градѣ Клервонтѣ ради и-стогъ похода Соборъ совокупити. Овомъ въ Соборѣ многи Архиерен, Монаси, Княеви и Господа присѣствовали. И кадъ въ Папа све присѣствующе да не сваки онай, кои у тай походъ пошао бѣде, безсмертие заслѣгъ, небесно награжденіе, прощеніе грѣхшвъ и милость божію добыти увѣріо, цѣо Соборъ єдногласно по виче „Богъ такш хоће!“ Садъ сви клекни, и Папа, давши имъ прощеніе грѣхшвъ и благословъ свой, придене ѿномъ Архиерену, кога въ онъ у походъ томъ за свога представника опредѣлио, єданъ червенъ

вѣнецъ крестъ на раме. Примѣромъ тымъ сви тамъ присѣствующи то исто учине, сирѣчъ придене себи червене кресто ве, пакъ себе крестоносцима аѣ походъ крестоснымъ походомъ наименю.

(продужитъ се)

РУСКІЙ ВОДОНОША.

(Съ рускогъ одъ Тадіе Булгарина).

Гдѣ въ срећа? єданъ ће казати, да въ у банки. — Другій ће рећи: у момъ въ сандуку. — Трећи ће казати, да нѣ, него да въ у званію, кое г. Н. Н. одправља. — У нѣжномъ нѣномъ погледу четвртый шапче... єдномъ рѣчу, на овомъ свѣту нема сталне среће, ћрбо єданъ у овомъ, другій пакъ у ономъ свою срећу налази, а мени се чини, да въ онай найсрећніи, кои въ у таковомъ стану, да другима за видити мора, а онъ опетъ да въса својомъ судбиномъ задоволяњъ.

И изъ овогъ узрока завидимъ я момъ Ивану, кои ми за 15 рубльій шайна свакій данъ воду - и дрва за огрѣвъ на трећій спратъ иоси, а одъ цѣле наше куће мѣсечный му приходъ више недоноси, него 60 рубльій. Иванъ въ здравъ и якъ, као биволь, и єданъ теретъ дрва и г' два акова воде иосити, за нѣга нѣ ништа. Кратковидни филитропи сажолителнимъ удивљијемъ тронуле, кадъ га виде, како се подъ своимъ бременомъ сагиба; а онъ то нечини зато, што бы му бреме, одвећъ тежко было, него да му исто на леђи лакше стои. А шта въ бреме дрва за якогъ человека! Ссте л' видили теретнике изъ Марсиля? Ако нисге, то ћу вамъ я казати, какви су то люди. Кодъ Марсиля лежи село, кое су юшъ у старо доба населили они, кои су и въ Шпаньолске отишли. Ови свакояке послове ради, и томъ се юшъ одъ дѣтињства на викну. С л' марсильскій теретникъ двадесету годину навршио, то ти на рамены крозъ цѣлу вароши такавъ теретъ иоси, какавъ небы финичкій ждребацъ изъ

*) Лѣк: г.л. 16. с. 19. Человѣкъ нѣкай бѣ богатъ и ћблачаишеся въ Порфирѣ и въссонъ.

петрбуржке окoliniе кадаръ био носити. Погледайте, какве кесе наши мѣнбеници вуку? А нашъ кочияшъ? Нієл'нѣму цакъ брашина одъ 360 фунтій као кокошіе я? Онъ га счепа, баци га на раме, безъ да се и найманъ намршти! Славный Ат-
лето Рапо приповѣда намъ, да є у свомъ дѣтињству slabъ био, ал' га є нѣговъ учитель гоніо, да є све веће и веће терете дизао, те тимъ су му се начиномъ жиле окрѣпиле. Онъ є съ по-
четка лбуке у выеъ бацао, па на послѣ-
дакъ є томого и съ танегима чинити. —
Навичай є друга наравь; и човекъ се
може на свашто навикнути, што годъ
му є мило. Мы и данъ данашній готово
за басну држимо, да є римскій пѣшакъ
у жељезному оклону, свою рану, кото,
па и саму постелю на раменима носећи,
съ цѣлымъ своимъ пртлягомъ преко рѣка
пливати мого! А то є сасвимъ ясно; връ-
су се римски грађани одъ младости у
гимнастики вѣжбавали. Мой Иванъ никадъ
ни непрослови рѣчъ гимнастика, па є
опеть ячій, него многи гладіатори. Јошъ
као дѣте ишо є са своимъ отцемъ у шуму,
дрва цѣпао, слагао и на кола товаріо.
Иванъ є испрва помало, после пакъ то-
лико носіо, да є нѣговъ собственый отацъ,
кои є шестъ стопа высокъ био, чудећи се
главомъ машао. Едномъ рече Иванъ: „како
бы было отацъ, кадъ бы я на двѣ године
у Питеръ (Петрбургъ) отишо? О кѣко
тамо добро живе люди одъ нашегъ реда!
Они се ране, точно свойданакъ плаћаю¹,
па јошъ могу по нѣшто и заслужити и
кући послати.“ „Добро“ одговори отацъ
„я те незадржавамъ, само ако имашъ
волю.“ Мати намршти чело; ал' Иванъ
јој ласкаюћи рече: „Майко я ћути таку
кичу²) купити, да ће сво село на тебе
гледати, а вы сестре добыт'хете свака по
сарафанъ. ³) Садъ су се грлили и лю-
били; было є уговорено, да сутраданъ

на путь се крене; али є јошъ у вече
Иванъ својој Груњи казао: „съ Богомъ!“
Жалостна она сузе є рукавы брисала, и
нѣко време тако га є тужно гледала,
да му є одвећъ тежко было. „Мани се
плача, лудо моя“ рече ѹой; „та и само
зато идемъ у Питеръ, да штогодъ за
нашъ будућій газдашагъ заслужимъ!“
— „Ахъ, ты ћешъ тамо на мене забора-
вiti,“ ћаюћи говорила є Груња! „у Ни-
ту судѣвойке лѣпо обучене — . „Не-
мой ми тако што говорити“ рекне ѹой
разлюћенъ Иванъ; „я заборавлямъ само
зло, што ми поди учине, али добро ни-
када немогу заборавити. Кадъ двѣгодине
прођу, ты си моя — ево ти крсгъ као за-
логу!“ — „Я ћу плакати и за тебе Бога
молити“ рече Груња. — „Бога молити
можешъ, ал' нетреба да плачеши; само
немой за младымъ людима гледати, а осо-
бито за официрима!“ — „О нестидишъ се
тако што мени казати“ сва жаромъ обузета
рекне му Груња; „ево ти єданъ полубаћъ
ево ти јошъ ћеданъ — садъ съ Богомъ!“

Мой Иванъ дође у Петрбургъ у Ар-
тель⁴); свакій данъ плаћа 25 копейкій за
кошту, па добыя зато лѣпу юху, прекрас-
анъ хлѣбъ, и вкусно вариво. У Артели живе
20 посленика; свакій одъ ныи слави свой
именданъ, а сви се на велике празнике
госте; онда є столь пунъ колача, печена
меса или рибе. У срећувеселя дође нѣгко
па зове нашегъ Ивана къ господину
Н. Н., гдѣ ће се много прати, па да да-
нась увече воде нанесе. Иванъ хоће да
устане, ал' га другови задржаваю. „Не-
мой тако ванѣко хитити, дедеръ јошъ да
пісмо да видимо, тко ће кога надпити.“ Па
гле, почну опеть редомъ пити и пѣвати,
докъ се Иванъ јошъ при бистрой памети
свои другованіе опростіо, да свою дуж-
ност изпуни.

Куварка є мумлала, служкиња му є
претила немилосѹ и ће врло точне го-
спое; но Иванъ се одъ свакогъ нападана

¹) Буракъ, зубунъ?

²) Сарафанъ зове се дугачка женска ха-
льина, па којој съ преда има єданъ редъ дугмета,

³) Тако се зове мѣсто, гдѣ надничари
станую.

дасельнымъ мыслима и пословицама брани, да се и сама намрођена куварка изъ Финландіе мора си ћати; а кадъ се на нову годину госпои съ честитанѣмъ покаже, онда већъ више никаквогъ пребаџаваня нема! Дѣвойка нје госпои казала, да є Иванъ доцканъ съ водомъ доношо... еръ је онъ весео, учињъ и чистъ младићъ био!

Ово је већъ трећа година, одъ како ми Иванъ воду и дрва носи, и јошъ га никадъ смућена нисамъ видјо. Само је данијутъ, кадъ самъ га запитао, је ли ожењенъ, уздинућими је одговорio: „Нисамъ господине; али је време да се женимъ, моя је драга дома остала, и једва ме чека, да дођемъ! Је опетъ морамъ дома ићи; премда је штета посоставити; еръ самъ је одъ нѣга лѣпо живио, особито што ми највећима душу и срце потреса, господари су ми добри; Богъ некъ вамъ да здравље... ал' на јесень морамъ ићи дома! Поклоните за то, господине, моме стрицу вашу милост: онъ је крѣпакъ! И онъ је овамо јошъ као дѣте у вароши доношо, па бы га оставио на мое место“. — „Дакле срећанъ био, Иване, иди ожени се, али прѣ доћи, да се опростио.“ — „Ваша ми је милост досгати!“ одговори Иванъ, и оде съ два окова пуне воде доле низъ скалине (басамаке) нѣваоћи:

„Како ми срце гори;

Савъ самъ већъ увен'о!“

Иванъ је за три године 2160 рубліја шайна заслужио; одъ тога је 440 рубліја дао за кониту и квартиръ, 700 кое у готову, кое у даровима кући послао, а съ 1000 рубліја заштетењимъ капиталомъ изъ Петербурга је отишао. — Грунja је била 18 година стара, кадъ јо је Иванъ оставио; у 21-вој години сасвимъ је била зрѣла и јошъ му се лѣпша учини. Обадвога родитељи састану се, договоресе, вѣнчају ји, и — веселый обѣдъ закљочи сватбу. Садъ је мой Иванъ добаръ газда, онъ има лѣпе кинѣ и дебеле краве. Грунja је женица

као млеко и крвь; дѣца су као мали медведи, трогодишњи сини већъ вуче воду, и скоро ће читавъ аковъ носити. Ивану све иде по воли; ал' у светцу, кадъ сељани предъ своимъ кућама сјде, често се сећа свогъ у Петербургу живота... ово му време тако често на памет долази, као једномъ одъ настъ прве године званіја, и онъ једва чека часъ, кадъ ће нѣговъ Стѣпко лѣпо званіје водио ишао у Литру на себе узети моћи.

Они, кои површино само свѣтъ сматрају, кадъ кога теретника са бременомъ дрва на леђи виде, мысле у себи: „Бѣдни човече, одъ какве ти је користи твой бѣдни живот!“ — Али тко је гај, шта је животу терета нема? Сви мы носимо зајежљиј, кога бы се радъ опростили; па каква је жалост кадъ гдјеноје люди своевољно терете носе, за кое нису, па тимъ цѣлый планъ свой покваре. Узимимо пријемира изъ литературе. Колико дрва, колико дрва прте наши литератори, по опетъ првымъ немогу намъ жећь да зараде, нит' другимъ да настъ угрђю; што се мене тиче, я, кои самъ несрѣћнији јурналнији критикъ, волјо бы да носимъ тежко бреме дрва на леђи, него што досадне лакрдије читамъ, коима настъ наније трудни писатељи непрестано муче!... Иванъ је срећанъ био у свомъ послу, а садъ лако, и весело живи као штичица; еръ подъ бременомъ правде неће ни једанъ поснути нити пасти. Само помислите, да има злы жена, лажљивы прјателя, завидљивы званичника, луды ићеника и глупы кописта; да је свѣтъ пунъ високомја, охолости, незнанја и моножине чувствително угњетавајући терета... мой Иванъ о свемъ томъ нје ништа знао. Кадъ је свой посоставио, мыслјо је на свою Грунju и на свога љавичай, на будуће стане своје куће; све, што је желјо, пријескбијо си је властитимъ трудомъ и патріархалнимъ обичајима съ помоћу Пожијомъ и врестнији людји. Је повторавамъ дакле мое напредъ казано мнѣнје: да је онај найсрѣћнији, кои је са својемъ судбиномъ

еадоволянъ, ако се притомъ у такомъ станю находи, да му други незавиде.

Изъ Америке и Турске на годину се доноси 1. 154.052 .

ТРГОВИНА И ИНДУСТРИЈА.

Штатистични прегледъ знаменити предмета у трговини и потрошку.

Шећеръ. Овога је годишњи производъ на џелой земљи до 18,000,000 мажиј. 10,000,000 мажиј долази у Европу, и то на следујуће државе

Енглезку и Ирску	3.868.668	мажиј.
Французку	1,599.800	" "
Белгијо	192.500	" "
Холандску	700.000	" "
Руску	700.000	" "
Данску и Шведску	180.000	" "
Аустријо	450.000	" "
Немачку	1,167.000	" "

Остатакъ на друге европскe државе, као Грчку, Сербију, Турску, Италију итд.

Шећеръ одъ репе не досадъ утока имао, кон бы се на умалење потрошка колонијалногъ шећера односio, што више последњи године је умножио се овако. Потрошакъ на једнога житеља долази одъ прилике у Енглезкој 16 фн., у Французкој 5 — 7 фн., у Белгији 4 — 5 фн., у Холандској 13 фн., у Аустрији 1 — 2 фн.

Вино. По различитимъ годинама може сеузети на годину

У Немачкој	4.476.800	акова.
„ Аустрији	33,410.200	"
„ Французкој	40,000.000	"
„ Јужн. Руској	235.000	"
„ Швајцарској	456.000	"
„ Шпаньольској	8.300.000	"
„ Португалској	1.559.000	"
„ Италији и Грчкој	2,500.000	"

Џелой производъ у Европи 90,942.000 акова.

Дуванъ. Годишњи производъ у Европи:

У Аустрији	500.000	мажиј
„ Немачкој	400.000	"
„ Французкој	260.000	"
„ Руској	210.000	"
„ Холандској	58.000	"
„ Влашкој	13.500	"
„ Польској	11.560	"
„ Белгији	11.400	"
„ Италији	23,400	"
„ Швајцарској	2.970	"
„ Данској	2350	"

свега 1,486.800 мажиј

Потрошисе у Европи годишње 2,540.952 .

ГЛАСОНОИНА.

Пешта. Г. Ивановић, докторъ хомеопатије у Пешти, съ найпонизњомъ молбомъ обратио се је на Ив. ц. кр. Беличество, даму слободно буде хомеопатију као изванредну науку у Пешти јавио предавати. Молбанићева оправдана је високославномъ кр. унг. Совјету, који је исту надлежностъ медицинскогъ факултету при свеучилишту послао да оваки инчије свое јсаобиши.

Изъ Св.Миклуша одъ 1. т. и. ово има пишу; „Што Словенскій Позорникъ за годину 1843 дѣла истинита предлаже, голу правду пише. Словацима пти ракијо, съ чега господа ужитакъ беру, огадива, къ вѣрности спроћу отечества и краља побуђује, садъ су устало противъ ићевогогъ учредника словачки маџаромани, одродили и груба писма писаше му зато. У генералной конгрегацији липтовске вармеће 30 пр. м. ићки су о томъ радили, на то наводили и говорили, да се учредникъ словенскогъ Позорника каштигује, и да иу се фишкална акција даде; разумни пакъ непристойностъ тога увидини на то приволѣли иису: остало је дакле при безпутногъ вики и криву.“

Исто писмо јошъ намъ следујуће јавља: „У генералной конгрегацији липтовске вармеће 28 пр. м. заключено је, да се посланицима на будући замальскій соборъ даде инструкција, како се противъ Словака и њијове народности више неће викло, нији на њи настрадало, већъ као и Маџари къ својој цѣли спрѣпти могли, ако ће са Словацима приятельски даде са обраштава и у споразумљењу живи.“

Пешта. Овдѣ су Изранланни ради подпомагају трговине и земљодѣлја са своимъ једновѣрцима друштво завели, кое садъ 500 сочлене брон, одъ који сваки на годину 2 фр. сребра плаћа. Главно је намѣрене, ако не бы хотѣли овданини трговци јудејски дѣцу у службу примати, да се иста трошкомъ овогъ заведења у стране земље шиљу, ил' за иностранце зданија подигну, у којима бы званије настављају одправљали.

Пешта. Одъ 29. Октобра до 6. Нов. т. г. овуда је прошло за горић предѣле: испенице у 30 лађиј 148,098, зоби у 33 лађе 159,300, ачма у 3 лађе 4990, наполице у 2 лађе 5000, ружи у 3 лађе 9900, решице у 1 лађи 400, прое у 4 лађе 12,500 насана; олај у 2 лађе 1450 мажиј.

ПУТЬ ПОСБЫТУ.

(Невјорске, Новине) приповѣдаю, да се једанъ човекъ у сѣверной Каролини тринайстъ путій једно за другимъ женіо, и найпосле да је ономъ награда се обећавала, кој бы га ухватио и суду предао. Једанъ човекъ, хотѣвши заслужити ову награду, домами га у свою кућу, и својој жени наложи да се съ њимъ дотле разговара, и забавља докъ онъ којегъ изъ варошке куће служитеља нѣдоведе. — Вративши се дома, ни кривца ни жену не затече.

(У Тешн) писмоносацъ ићкій имаџаше једну кучку и мачку. Мачка омаци петоро мачића и разболесе. Кадъ су мачићи почели маукати, кучка је се прими, коју су после кадгодъ бы млека имала, сисали. Кучка одъ тога неодступа, него је иђује и чува, као да су јој собствени штенци, и никомъ неда, да јимъ се приближи. — Желили бы знати хоће ли ови мачићи, кој брзо расту, што одъ наравногъ нагона изгубити?

(Старый грчкій народный обычай) налаже млади, кадъ се уда, да више мѣсеци ћути, одъ чега се само једнимъ дѣјствијемъ, кое се зове „разређене језик“, ослободи. За то време само съ мужемъ, отцемъ и матеромъ сме се разговарати. Овимъ начиномъ учисе разговоръ свога мужа више свега цѣнити, па после, кадъ јој се одреши језикъ, у говору биће умбрена. — Зашто и остale у Европи младе немају тако спасителанъ контумацъ?

(Изъ Малте пишу:) Овамо је лавъ съ лавицомъ присиђо, кој је за звѣринякъ лондонскій опредѣљенъ. Кадъ дођоше продере овай своги кавезъ, и на велики ужасъ житеља смѣстише у среду Лазарета. Таки је војника послало се да га изъ пушака убију; али једанъ човекъ измоли, да звѣр живу патрагъ у кавезъ уведе. Онъ је сирѣћъ и ћму отишо изъ каблице поти, после меса ести дао; али докъ је онъ со, на вратъ му едекъ набаци, којимъ га у кавезъ уведе.

(У Енглескій) пробирало се, бы л' се марва куваномъ раномъ ранити могла, и пронашло се, да се рогата марва и при мањој порцији д' бро находи, и краве више млека и вкуснији бутеръ дају; притомъ се много ране заштетеју. Напротивъ овце ни су хотѣле кувану, него изсѣчену и сланомъ водомъ добро наквашену рану радо су еле. Небы ли подезно было, и другу животину куваномъ раномъ гонти?

(Срећни ловацъ.) Ићкій изъ Каене по рѣки Орин ловећи, опази у воздуху једанъ паръ

лѣни голубова, и таки једногъ у воду обори. Другиј, кој није згођенъ био, устреми се за убијенимъ, више га пута облети, и кадъ је ловацъ убијенихъ изъ воде узео, сјде му на раме. На велико своге удивљење сада ловацъ примѣти, да сваки голубъ по једнију прстенъ око врата има, кој съ драгимъ каменемъ украсени бијаху, и на којима је великији писменима написано стояло: ALE. VIC, и ALB 1840 са срцемъ, кое одъ десне стаље прободено бије. Мысли се, да ова писмена Alexanderina Victoria и Albert означавају, и да обадва голуба енглескій краљици принадлеже. Ово мићије чини се, да и цѣна ова два прстена по гврђеу, за кое каже се, да је јувеларъ Каен 12000 франка давао.

С Т Е Ч Е Н И Е

за Кафедру Мађарскога језика у народној Карловачкој Гимназији.

Опредѣленіе Патроната овдашње народне Гимназије отъ 30. Јануаріа 1841. г., којимъ је оскудѣвајућа при Училишту овомъ мађарскога језика Кафедра подигнута, и са годишњомъ платомъ отъ 600 фр. В. В. и 6 хватиј горећи дрвј скопчана, и кое је Конкурсомъ отвореномъ чрезъ Новине народне обнародовано било, остале збогъ упразненя Архиепископскога Престола до дана се не испунило. — Уважавајући времену и цѣли сходни Карловчани, као основателя, и одержитеља Јинштитута овога, желју, благоволије! Высокопреосвященный Господинъ Архиепископъ, и Митрополитъ нашъ Господъ Рајачићъ у патронатскомъ подъ своимъ предсѣданjemъ дана 14. Окт. држаномъ засѣданју, гопреноменуто патронатско решење обновити, и вознесеће се Стеченіе на 19. и 20. Фебр. Калд. стар. буд год. обновити дати, на кое се дане сви они у мађарскомъ језику икуснији позивају, који ће волју имали језикъ овай, и ићући Литературу на реченој Кафедри предавати, да съ нужднимъ о моралитету, и способности својој свидетелст вами свајдани ради устменогъ и писменогъ держати се имућегъ испита Патронату лично представу. Иште се о њи морална, и религиозна примѣрностъ, са превосходствомъ совершене Науке Философске, и осмимъ језику мађарскога као преподаваемога, точно Србскога и Латинскога, на којима ће се овай преподавати, познанство. Немачки и Влашки језикъ, препорука ће бити за Кандідата у прочима равнима отиљиствуја.

У Карловци 31 (18) Окт. 1842.

Патронатъ Гимназије
Карловачке.

Издаватель Димитриј Јовановић. Учредникъ Милошь Нововићъ (Bastei-Gasse Nr. 349).